ECK · HET HUIS VAN RICHTER PIETER

Dezelfde buren in 1752 en 1760

In 1752 verbonden de kinderen en erfgenamen van Pieter van den Bergh een huis onder Eck waar hun vader tijdens zijn leven had gewoond. De akte noemt huis, schuur, bergen, hof en boomgaard. Het diende tot zekerheid voor de verponding waarvoor hun broer als onderontvanger was aangesteld. De akte is gedateerd op 6 mei en geregistreerd op 15 mei 1752.

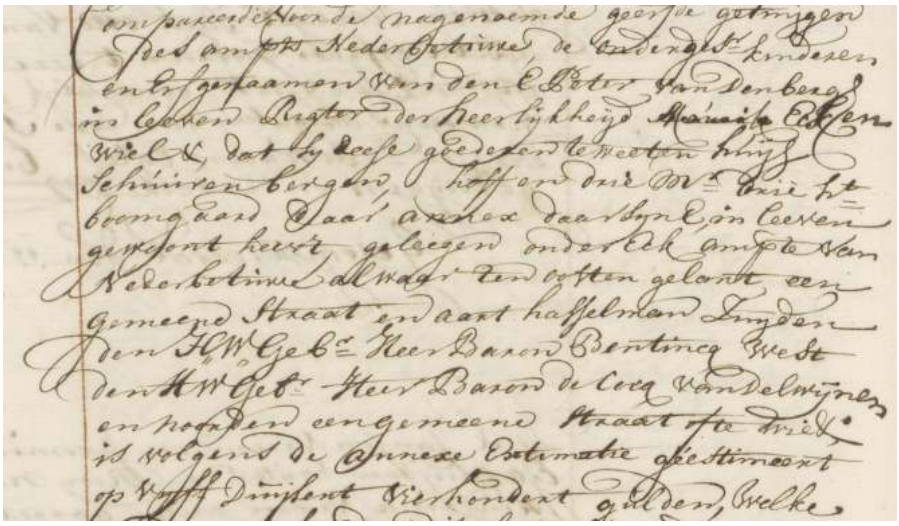

Regionaal Archief Rivierenland, rechterlijk archief Neder-Betuwe, toegang 1514, nr. 231, fol. 94v, scan 78. Na de goederen volgt de vermelding dat hun vader er gewoond heeft.

Open fol. 94v · het huis en de belenders in 1752

Op 30 oktober 1760 erkenden Arien van den Bergh en Clasina Johanna van Soelen als echtelieden een schuld van 2.650 gulden aan Claas van Soelen en Adriana Martina Schaap. Zij verbonden een huis met hofstad, berg, schuur, duifhuis en boomgaard onder Eck. De rente bedroeg vier procent. De akte werd op 4 november 1760 geregistreerd.

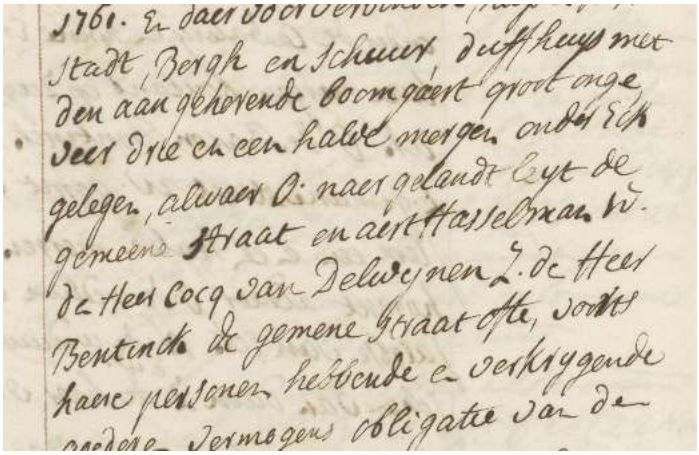

RAR, 1514, nr. 231, fol. 150v, scan 133. De boomgaard en belenders staan onder de bepalingen van de lening.

Open fol. 150v · het huis en de belenders in 1760

VERGELIJKING VAN DE PERCEELSGRENZEN

Wat het huis over Arien vertelt

Oost

In beide akten de gemene straat en Aart Hasselman.

Zuid

In 1752 de heer baron Benting, in 1760 de heer Bentinck.

West

In 1752 de heer baron De Cocq van Delwijnen, in 1760 de heer Cocq van Delwijnen.

Noord

In beide akten de gemene straat.

De schrijfwijzen van de eigennamen zijn hier genormaliseerd. In 1752 staat bij de boomgaard een schatting van drie morgen en drie hond. In 1760 staat ongeveer drie en een halve morgen. De vergelijking steunt vooral op de vier overeenkomstige grenzen, de bebouwing en dezelfde familie. Het duifhuis wordt in 1760 afzonderlijk vermeld.

Bewijsbeslissing

BEWEZEN. De akte van 1752 noemt het huis als de vroegere woning van richter Pieter. In 1760 waren Arien en Clasina Johanna getrouwd en verbonden zij als schuldenaren een huis in Eck.

STERK-WAARSCHIJNLIJK. Beide akten beschrijven dezelfde huisplaats. Daarmee kan Arien, echtgenoot van Clasina Johanna, ook via het ouderlijk huis worden geïdentificeerd met de broer en ontvanger uit de akte van 1752. De erfdeling op de volgende pagina geeft de datum en de titel van de verkrijging.

NOG TE CONTROLEREN. Een kanttekening bij de eerdere familiescheiding noemt een nieuwe scheiding van 7 november 1755. Die nieuwe scheiding is teruggevonden op fol. 104v–110r. Deze vergelijking levert geen ouders of geboorteplaats op voor Peter × Anna Wolters in Kessel bij Goch.

Open de kanttekening bij de eerdere erfdeling · fol. 79v

DE ERFDELING · 7 NOVEMBER 1755

Arien krijgt het eerste lot

De erfdeling van beide ouders noemt zes kinderen. Arien wordt bij de opsomming uitdrukkelijk richter van de heerlijkheid Eck en Wiel genoemd. Zijn vader Pieter wordt in dezelfde akte aangeduid als de overleden richter. Sijna Johanna en Arendina Cornelia kozen hun broer Arien als momber om hen bij de verdeling bij te staan.

RAR · scan 88, fol. 104v–105r · ouders, kinderen en functies

Het eerste lot viel aan Arien van den Bergh. Hij kreeg huis en hofstede, bergen en schuren met de aangrenzende boomgaard. Samen drie en een halve morgen in Eck en Wiel, geschat op 5.000 gulden. Aan oost- en noordzijde lag de gemene straat, ten zuiden de heer Van Bentinck, ten westen de heer De Cocq van Delwijnen. Dit is de gezochte toedeling van de huisplaats.

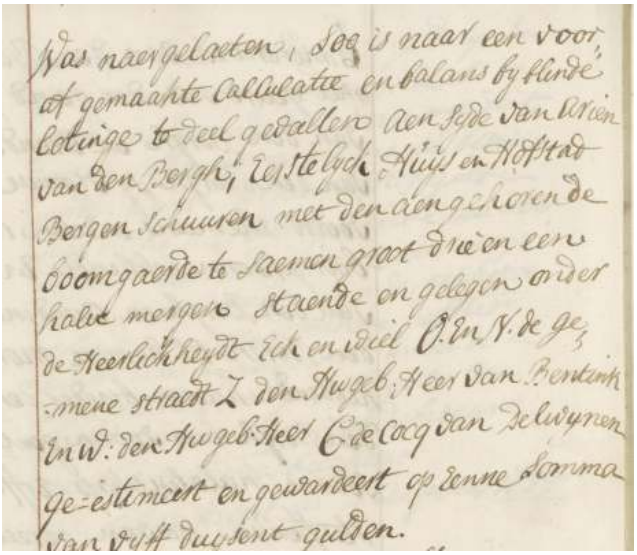
Was naergelaeten, soo is naar een voor,
af gemaahte Calculatie en balans by blinde
lotinge te deel gevallen aen syde van Arien
van den Bergh, Eerstelyck Huys en Hofstad
Bergen schuuren met den aengehoren de
boomgaerde te saemen groot drie en een
halve mergen staende en gelegen onder
de Heerlickheydt Eck en wiel O. en N. de ge-
mene straedt Z den Hwgeb: Heer van Bentinck
en W: den Hwgeb: Heer C de Cocq van Delwynen
ge-estimeert en gewardeert op eenne somma
van vyff duysent gulden.

Fol. 105v. Op het linkerblad staan Ariens naam, de gebouwen, de maat, de vier grenzen en de waardering.

RAR · scan 89, fol. 105v · het eerste lot

De klerk dateert de ondertekening op 7 november 1755 en de registratie op 8 november. In 1749 telde het gezin zeven kinderen, in 1755 zes. Adriana, die in 1749 afzonderlijk een lot kreeg, ontbreekt in de opsomming uit 1755. De oorzaak blijkt niet uit deze passage.

RAR · scan 93, fol. 110r · ondertekening en registratiedatum

BEWEZEN. Arien, zoon van Pieter en Jannigje, bekleedde in 1755 het richterambt en verkreeg de huisplaats uit hun boedel. De oppervlakte en ligging verbinden deze verkrijging ook met de schuldbekentenis van 1760. Voor zijn identificatie met de gemachtigde uit Kessel blijft het oordeel STERK-WAARSCHIJNLIJK.